

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročno. reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravljenstvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francoska ul. 6/L. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vratimo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Ali smo za stanovsko neodvisno strokovno organizacijo ali za strankarsko politično orientirano organizacijo?

(Značilen dopis starega naprednega učitelja z dežele.)

Tudi napredno učiteljstvo je za enotno, neodvisno stanovsko organizacijo. — Za edinstvo, sbo in moč našega stanu. — Obsodba razdora in cepljenja stanovskih vrst. — Naprednost, svobodomiselnost in edinstvo v teoriji in praksi. — Declaracija nikomur ne zabranjuje političnega delovanja, ona hoče, da vsakdo obdrži svoje prepričanje.

Naprednemu učiteljstvu!

Vabim na sestanek vsega SDS učiteljstva, na katerem se bodo razpravljale važne stanovske zadeve. Naša stanovska organizacija je tik pred razkrojem in ker hočemo, a ostanemo enotni, kreplki, toda odločno napredni, zato vabimo vse tovariše, ki so jih na srcu sloga in moč mše organizacije, da se zanesljivo udeleže ega sestanka dne 8. t. m. (četrtek) ob 9. uri dopoldne v kazinskom poslopju v Ljubljani, I. nadstropje. Posebnih vabil ne pošiljam.

Klub učiteljstva SDS za ljubljansko in mursko oblast.

Ljubljana, dne 3. julija 1926.

I. Smajdek l. r., pred.

A. Germek l. r., tal.

Jutro, 6. VII. 1926, št. 151.

Učiteljski sestanek.

Dne 2. novembra se bo vršil ob 10. uri dopoldne v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne v Ljubljani važen učiteljski sestanek. Ni dnevnem redu so važne zadeve, med drugim poročilo o doseganjih uspehljih naših pizadavanj po srežih in o delu v bližnjih bodočnosti. Pridite na sestanek vsi, ki ste znami istih mčel, istih nazorov.

Za akcijski odbor:

Luka Jelenc, Ivan Smajdek.

Jutro*, Št. 250 od 29. X. 1926.

Nova učiteljska organizacija,

V torek, 28. decembra ob 10. dopoldne se vrši v malo dvorani »Kazine« v Ljubljani ustanovno zborovanje »Udruženja okr. učiteljskih društev «Edinstvo». Ker se je izvršil razcep slovenskega učiteljstva, ki je bilo organizirano v ljubljanskem poverjeništvu UJU deloma po celski skupščini zaradi znanega stališča našega in državnega edinstva, deloma zaradi prejšnjega sprejema celotne »Slomškove Zvize« v to organizacijo, ki se jo more odteži smatrati za uradniško stanovsko organizacijo, zato si hoče napredno slovensko učiteljstvo osnovati svoje lastno udruženje z izrazito naprednimi, svobodomiselnimi pogledom glede šole, učitelstva in prosvete.

Jutro, Št. 295. od 23. XII. 1926.

Boj za svojodo in neodvisnost učiteljskega stanu je težak. Nismo ga še dobrojevali! Gotov krog naše družbe absolutne ne marijo osamosvojivite, neodvisnosti in svobode učiteljskega stanu!

Nti vse učiteljstvo ne mara osamosvojivite, se ne aveda velikega pomenu te osamosvojivite in svobode, ki je neobhodno potrebna bodočnost učiteljske-

ga stanu ter za dvig šole in prosvete v narodu in državi.

V veliko zadoščenje pa je lahko pobornik za deklaracijo in svobodo ter neodvisnost učiteljskega stanu, da nas je tudi ogromna večina demokratov na njihovi strani, ki pa smo zaradi tega prav tako odločno proti temu, da bi se iz naše stanovske organizacije zopet napravila strankarska ekspositura katerekoli politične stranke. Tudi smo proti temu, da bi v našem stanu prevladala zopet strankarsko politična orientiranost v stanovskih vprašanjih.

Za svojo svobodo in neodvisnost se hočemo boriti odločno. Prav je povedal zadnji »Učiteljski Tovariš«, da bo s tem morala računati tudi naša javnost, kar ji bomo imeli priliko še povedati mi sami.

Komaj smo se otresli razdvojenosti strankarstva glede skupnega nastopa stanovskih vrst, ki je bilo v kvar našim skupnim stanovskim interesom ter interesom šole in prosvete v narodu, komaj smo z velikim naporom preprečili nadaljevanje persekcij in krivic, ki so izvirale iz strankarstva, že se hoče zopet razdvojite učiteljskega stanu, s čemer se ustvarja položaj, da bo učiteljstvo lahko zopet služilo strankam za peganjanje. Hoče se nadaljevanja medsebojnega maščevalnega boja med učiteljskim stanom, kakor se je vršil v preteklosti.

Ni umestno izkopavati zopet nam samim umeštne, politično strankarske jarke in prepade, ki so jih izkopavale politične stranke v preteklosti potom svojih zaslepilnih privržencev iz učiteljskih vrst, da so slable učiteljski stan in da go ga lažje izigravale.

Razdora in razkroja se jim hoče! Zrušiti sloga našega stanu in stanovsko edinstvo v korist političnim strankam in v škodo stanu, ki zaradi strankarstva naj ne bi bil tako enoten in močan, kakor lahko postane. To je tendenca dogodkov tudi v zadnjih dneh. Danes jasno izpregle davamo tudi mi podeželani, toda sledili ne bomo!

Sloga in moč stanu in organizacije je napot preekstremno razviti strankarski strasti, ki vse stanovske interese brezpogojo in brez premisleka podvra-

ča strankarskim interesom, četudi roditi škodo za stan, šolo in prosveto. Ker stranke ne morejo trpeti, da bi bil združen ves učiteljski stan brez kulturnega nasilja v eni organizaciji, potom katere bi vsi skupno branili interes učiteljstva proti vsem strankam, ki bi jih ne upoštevale — slepo sledi strankam tudi ti ekstremiti in razdvajajo učiteljski stan.

Ne morejo se spriznjati z mislijo, da bi se v stanu in organizaciji poznali samo kot učitelji in bi kot učitelji skupno delovali na sto in sto poljih, ki so nam dana v korist stanu, šole in prosvete.

Pomisliti moramo, da je ravno strankarstvo, ki je bilo že nezdravo za naš stan, šolo in prosveto, potom prenapetih strankarjev, donašalo našemu stanu največji razdor, ga dovajalo do razkroja in je razpadal naš stan na razne strankarske skupine, ki so se strastno napadale med seboj, stan pa se je s tem slabil. Zato moramo stan obvarovati pred vplivom prenapetih strankarjev, če hočemo, da ostanemo enotni in krepki.

Ni umestno, da igra užaljeno samoljubje svojo vlogo pri tako velikih dogodkih, če se ne da tako ogromna večina terorizirati od peščice manjšine in si ne da vsiliti strankarske orientiranosti in priznanja potrebe razdvojenosti stanu po politično strankarskem naziranju.

Nam na deželi malo imponira, ko vidimo, da vodilni možje hočejo ubiti raje vse svoje prejšnje delo, če se ne izvrši absolutna njihova volja in če želi večina učiteljstva drugače. Kje je tu demokratizem, kje je svobodomiselnost? Saj ni treba da smo slepo orodje tujih sil, in da moramo ubogati, kar one narekujejo, sposobni smo, da mislimo s svojo glavo. In če večina učiteljstva tako želi, je treba to upoštevati!

Zato se nam ne zdi primerno, da se hoče večino s silo privesti do drugega stališča. Če se ne da doseči tega takoj legalnim potom, je naravnost neodupstno za one, ki so se toliko vedno sklicevali na legalno uveljavljenje, da sedaj sami razbijajo enotne učiteljske vrste, da izstopajo in druge navajajo k izstopu in delujejo za nelegalno uveljavljanje proti enotni učiteljski organizaciji in proti večini učiteljstva.

Mislimo, da je legalna opozicija častna za vsakogar in ni ponižanje še za tako visoke gospode, če so bili vajeni še tako neomajno komandirati in če jih je moralno učiteljstvo še tako brezpogojo ubogati.

In bojna gesla: demokratizem, naprednost, svobodomiselnost in edinstvo postajajo na ta način v praksi le laždemokratizem, lažisvobodomiselnost, lažnaprednost in lažedinstvo! Tudi nam zunaj se odpirajo oči.

V teoriji se izreka za narodno edinstvo, v praksi se ne pričuti niti stanov-

Izhaja vsak četrtek. Načrtnina znača za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 150 Din. Članstvo »Pov. UJU — Ljubljana« ima člansino že plačano na črnici. List. Za očitave in restje placati vrste. skupaj s peti leti 11.197.

skega edinstva, ki je prvi pogoj in prvi korak k praktičnemu izvajanju narodnega in državnega edinstva.

Demokratizem je le fraza! V praksi se hoče prav nedemokratično terorizirati ogromno večino in se hoče raje razbiti vse, kakor pripustiti, da obvelja mnenje večine. Če se večina neče pokori diktatu, ne morejo sodelovati skupno z drugimi, raje izstopajo in izdružajo organizacije.

Svobodomiselnost je le v teoriji! V praksi se ne dopušča samostojnega mišljenja in se odbija vse, kar se ne oklepa njih tesnih, često zastarelih nazorov. Absolutno se hoče s terorjem obvladati vse učiteljstvo in se ne trpi učiteljstva, ki samostojno misli. Iskrenost svobodomiselnstva se zrcali v vednem povdaranju, da je prosto vstopiti vsakomur v organizacijo, da je organizacija nestrankarska, da je vsakomur zajamčena svoboda mišljenja ter politična in verska svoboda. V praksi je pa motiviran izstop tudi s tem, da je pristopila Slovenska zveza. To ni svobodomiselnost, taka motivacija kaže na duhovno in kulturno nasilje.

Svobodomiselnost pobornikov deklaracije se pa kaže v največji meri ravno v tem, da učiteljska organizacija glasom deklaracije nikomur ne zabranjuje političnega delovanja, nasprotno: ona hoče, da vsakdo obdrži svoje prepričanje, pa naj se režimi menjajo, kolikor hočejo. Oni želijo značajev, da goje značajce. Oni žele, da branijo vsakega učitelja, ki se mu godi krvica in mu s tem ohranijo značaj.

Tudi napredni hočejo biti poborniki deklaracije v praksi in ne samo v teoriji. Saj je »Učiteljski Tovariš« pisal, da smo v organizaciji samo učitelji. Napredni so pa oni učitelji, ki streme za napredkom in moderniziranjem šolstva, ki streme resno za povzdrogo svoje stoke in stanu v blagor naroda in države, ne pa samo oni, ki hočejo biti samo napredni s svojim politično strankarskim pri-padništvom tej ali oni politični stranki. Visoka inteligenco, strokovna in stanovska izobrazba, sposobnost in zavest, to je edino merilo za naprednost v strokovni organizaciji in v marsikaterem pogledu tudi izven nje! Strankarska naprednost brez teh zdravih temeljev je puhla naprednost, je lažinaprednost!

Ker smo napredni, zato tudi ne jemljemo v zakup ne naprednosti ne svobodomiselnosti in ne narodnega in državnega edinstva.

Tri sestanke naprednega učiteljstva ste sklicali, a na nobenem vas ni pooblastila večina naprednega učiteljstva.

Star napreden učitelj.

LISTEK.

ALBN ČEBULAR:

Novakovo „Risanje“.

(Dalje.)

Zakaj bi na začeli z obravnavo našenje in vodoravnico: kvadratom ozirana pravokotnikom?

Ne bomo aki, kakršni so bili naši učitelji ki so naš mučili prvo uro z načinami in vodoravnicami! Čas zori — vsa mi se trebujmo v učenca, ga oazuimo, kaj je lažje. Proč s šablono, katera je starata, in ne vlačimo te, kakor oklju učitelju in učencu.

Poglejmo: učencu rečemo, naj naše v risanko je na tablo vodoravnico i videli bomo, da ta vodoravnica ni tyna, ampak utrivena — ponosenoma lažno, ker premika roko v osi komoljki! Torei se črta približuje krožnici...

Začimo dolat na prvi list, torej leto zgoraj četrtni krog ter negove zoorednice, da različimo v tem dravcu še za nekaj časa, nočivat: kadar jih

da iemliemo začimo z diagonatimi vzdorednicami, katere so najbliže prvim lokom, torej učencu našljene!

Treba je torej jasne poti, iz učenca, potom učenčeve zmožnosti razvijajoče se, a iako izbrano premišljeno, da se vidijo zlata nit graditve temelja v enem razredu ter polaganje nadstronii, ki imajo iste osnovne oblike, toda vsako leto je razkošnejne opremljeno, to so na — nadaljnji razredi: ne imejmo že v 4. šolskem letu: lenjenje črnila svinčnik, pastele in skorai akvarele amnik tudi tudi ne preobložimo učenca, obdelamo enako po šolskih letih, vsak material posebej da bo učenec res tudi obvladal da mu na barva zalila predmeta, kateri bi bil na novišnjo izpeljan amnak počljena smotrost naj vse preveva.

Dalec ne bom obravnaval ker glavno je: 2., 3., 4. šolsko leto, elementarnost podlaga, kaiti dalec se že izvaja, samo da jo do tu pridelju učenec: tudi zato ker naiveč naši šoli je do netrazrednic, torej se mi je zelo umestno onomiti na te stvari, katere naj bi dovolile de' o ter naj bi se nivaževale.

Če nowledamo vajie v akvarelih bi bile tudi iako dobre predvaje razlazo o

prelivanju barv: dve barvi različni m/m presledek med njima, drugi del učenek, ko smo potegnili in spojili s čoncem obe barvi: vajie v mešanju oziroma prelivanju barv, kakor naj poda učenec.

Delo v detailih je tudi iako dobro izpeljano. G. ravnatelju Novaku in Učiteljski tiskarni moramo biti hvaležni za tako požrtvovanost, za tako toplu knjigo o risanju, katera bo nosvetila, kakor luč v temo, katera je, kakor ni že izšla nobena naša knjiga obdelana strokovno v tako lepi barvni harmoniji. Bo naj učenek, vodnik in šola, katera si jo bo nabavila, bo krenila popolnoma na drugo pot risanja, katerega zavzemata danes.

Ko sem prišel delo v roko, sem ga pridelal z veseljem, ko pa načinjem sem za vedno boli vesel, ker vidim, vanci po loženo liubezen do letev dobrega, plemenitega, ko vidim, da se je v niem okonala čista duša, ki vajie v iskanju, kako dvigne risanje samo, kako dovede učenca na pravo pot in razerne prednosti tajne prirode, na nanci obrazovati, kaiti učenec šele ob delu ve da nič ne ve, kakor tudi mi sami: poglejmo: zatisnimo si oči in si novetimo, kaj vidimo skozi okno, skozi katero gledamo v

svoji sobi že vse svoje življenje, našeli bomo. Ne poglejmo skozi okno! na to skliciramo, ali na storimo to zvečer pod naslovom: »Pogled z mojega okna«, poglejmo zutriai, primjeriamo!! Sedaj šele vidimo, kaka zakladnica je knjiga o risanju, ki ne nudi samo spremnosti ampak ostri orazovanje ter utrije pravilno zaznavanje. To našo sliko si natisnimo v spomin, ne kritikuemo preveč učenca, ker še mi, ki si mislimo, ker smo učitelji, da imamo nekaj več soli v vajie kakor učenec — moramo narediti zutriai strogo korekturo na naši slike, zato tudi ne smerimo zahtevati od učenca, da nam bo on naredil prav dobro po svoji predstavi, ki je pa dosti bolj romantična, ker on na v ½ slabeje zazna, ker ne pozna posameznih delov, ker na navadno vse ne zanimajo — učenec zazna tisto, kar razume, kar mu je na nejasno, onusti — tako je njezova slika: mi smo pa, kakor vajie s Novak, tisti, kateri raztelesimo vse, razložimo vsak